

**Magyar irodalom – írásbeli vizsga
(9. osztály)**

<p>1. Bevezetés az irodalomba-művészet, irodalom</p>	<p>Műelemzés és műértelmezés verses és prózai művek feldolgozásával. Az irodalomtanításban alkalmazott fogalmak és meghatározások ismétlése, újragondolása. Szerző-mű-befogadó: Karinthy Frigyes: A cirkusz Művészet és szépirodalom Az irodalom határterületei Műnemek, műfajok rendszere</p>
<p>2. Az irodalom ősi formái. mágia, mítosz, mitológia</p>	<p>Ősi magyar hitvilág, a magyarság eredettörténete: Arany János: Rege a csodaszarvasról (részlet) Mítosz és mitológia A görög mitológia: a világ születése, istenek születése, híres történetek</p>
<p>3. A görög irodalom</p>	<p>Az epika születése A homéroszi eposzok A trójai mondakör Homérosz: Íliász, Odüsszeia részletek: világkép és embereszmény A görög líra: Szapphó, Alkaios, Anakreón pályaképe, egy műve A görög színház A trójai mondakör Szophoklész: Antigoné</p>
<p>4. A római irodalom</p>	<p>Catullus: Gyűlölködés és szeretek Vergilius: Aeneis, IX. ecloga Horatius: Thaliarchushoz Ovidius: Átváltozások</p>

5. A Biblia mint kulturális kód	<p>A Biblia részei, felépítése, jelentősége</p> <p>Történetek az Ószövetségből</p> <p>Történetek az Újszövetségből</p> <p>A Biblia továbbélése, hatása a többi művészeti ágra</p>
6. A középkor irodalma	<p>A középkor</p> <p>Egyházi irodalom</p> <p>Lovagi és udvari irodalom</p> <p>Középkori magyar irodalom-nyelvelmékek: HBK, ÓMS</p> <p>Dante: Isteni színjáték</p> <p>Villon</p>
7. A reneszánsz irodalma	<p>A reneszánsz</p> <p>A humanista irodalom: Petrarca, Boccaccio</p> <p>A magyarországi humanizmus és az udvari reneszánsz. Janus Pannonius</p> <p>A reformáció irodalma Magyarországon 1-2 szemelvénnel</p> <p>A magyar „főúri” reneszánsz Balassi Bálint költői portréja</p> <p>az angol reneszánsz: Shakespeare: Rómeó és Júlia</p>
8. A barokk és a rokokó irodalma	<p>A barokk</p> <p>Pázmány Péter</p> <p>Mikes Kelemen</p> <p>Tudományos élet</p> <p>Kuruc költészet</p> <p>Zrínyi Miklós és a barokk eposz</p>

Követelmények:

1. Fogalmak:

- művelődéstörténeti korszak, korstílus, népköltészet, antikvitás, középkor, humanizmus, reneszánsz, reformáció, barokk, mese, mítosz, testamentum, evangélium, példázat, zsoltár, eposz, eposzi kellék, in medias res, legenda, novella, fikció, fiktív levél, ciklus, drámai műnem, epilógus, prolóógus, monológ, dialógus, akció, dikció, késleltetés, katarzisz, kardal, hármas egység.

- Allegorikus ábrázolás, alakzat, gondolatritmus, ütemhangsúlyos verselés, Balassi – strófa, időmértékes verselés, drámai jambus, értelmezés, érték, értékelés.

2. Szerzők és művek:

- néhány mű a magyar ősköltészetből, például Rege a csodaszarvasról;
- néhány történet az antik mitológiából és a Bibliából;
- jellemző részletek az Iliászból és az Odüsszeiából;
- Janus Pannonius két verse;
- Balassi Bálint: négy vers
- Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem – néhány részlet
- Egy-egy részlet Pázmány Péter és Mikes Kelemen művéből
- Szophoklész, Shakespeare, egy-egy alkotása

Magyar nyelv

Tematika	Fogalmak, tevékenységi formák
<p>Kommunikáció</p> <ul style="list-style-type: none"> • kommunikáció fogalma, tényezői, funkciói, iránya • tömegkommunikáció • médiaműfajok 	<p>kommunikációs gyakorlatok, Jakobson-modell</p> <p>tájékoztató és véleményközlő sajtóműfajok</p> <p>rádiós , televíziós és internetes műfajok</p>
<p>Nyelvi szintek</p> <ul style="list-style-type: none"> • a nyelv mint jelrendszer • hangok és hangtörvények • szóelemek • szavak • szóalkotási módok • 	<p>a jel fogalma, a nyelvi jel, fonéma, morféma, beszédhang</p> <p>hangrend, illeszkedés, hiátus, hasonulás fajtái, összeolvadás, rövidülés, kiesés</p> <p>tő- és toldalékmorfémák, szófajtani kategóriák,</p>
<p>A szószerkezetek</p>	<p>alá- és mellérendelő szintagmák fajtái</p>
<p>Mondatok</p>	<p>mondatok csoportosítási lehetőségei:</p> <p>egyszerű mondat</p> <p>összetett mondat</p>
<p>Helyesírásunk rendszere</p> <ul style="list-style-type: none"> • helyesírásunk alapelvei • leggyakoribb helyesírási szabályok 	<p>kiejtés elve, szóelemző írásmód, hagyomány elve, egyszerűsítés elve0</p> <p>különírás, egybeírás, kezdőbetű, idegen szavak, írásjelek, elválasztás, rövidítések, mozaikszavak, számok</p>
<p>Fogalmazási kalauz, könyv- és könyvtárhasználat</p>	<p>szövegalkotás lépései, jegyzetelési technikák</p>

